

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Bomendijk (Gld.)

7 februari 1995

517-125

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW94.76056-6082025

uw brief
d.d. 1 december 1994

ons kenmerk
U55-95/Sf/mh/517-127

onderwerp
Toetsingsadvies over het
MER Bomendijk

doorkiesnr.
030 - 347638

Utrecht,
7 februari 1995

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de tracékeuze en de daarmee samenhangende wijze van dijkverbetering en beheer van de westelijke IJsselbandijk, traject Bomendijk, in de gemeente Voorst.

Hierbij bied ik u het toetsingsadvies van de Commissie aan over de voorliggende projectnota/MER overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer. Nadat het ontwerp-dijkverbeteringsplan samen met het MER ter visie is gelegd, is de Commissie bereid desgewenst aanvullend advies uit te brengen.

Naar het oordeel van de Commissie bevat het MER de informatie voor een volwaardige plaats van het milieu-aspect in de besluitvorming. Het advies van de Commissie is vooral gericht op de punten waarin de twee gepresenteerde alternatieven essentieel van elkaar verschillen, als hulpmiddel bij het maken van de keuze.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

dr. J.T. de Smidt,
voorzitter van de werkgroep m.e.r. Bomendijk

In afschrift aan: Waterschap Oost-Veluwe

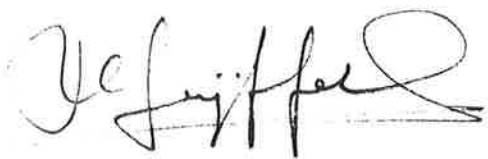
Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Bomendijk (Gld.)

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport over de verbetering van de westelijke IJsselbandijk, dijkvak Poll-'t Schol, traject Bomendijk (dp 268-304), in de gemeente Voorst;

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

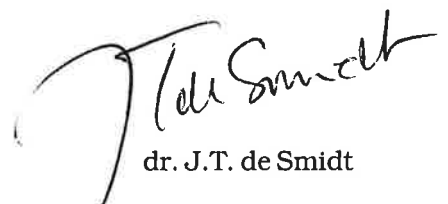
de werkgroep m.e.r. Bomendijk

de secretaris

ir. R.I. Seijffers

de voorzitter

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 7 februari 1995

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Hoofdoordeel over het MER	2
3. Aanbevelingen voor de besluitvorming	4
3.1 Stabiliteit dijkprofiel	4
3.2 Lokaal aanaarden	4
3.3 Overstromen en verbreden zomerkade	5
3.4 Beheer	5
4. Leerpunten voor toekomstige MER'en	6
4.1 Visie	6

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 december 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van de terinzagelegging van de projectnota/MER Bomendijk in Staatscourant nr. 232 van 1 december 1994
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het Waterschap Oost-Veluwe heeft als initiatiefnemer een projectnota/milieu-effectrapport (MER) ingediend ter onderbouwing van de besluitvorming over de tracékeuze en de daarmee samenhangende wijze van dijkverbetering, gebruik en beheer van het gedeelte van de westelijke IJsselbanddijk, traject Bomendijk (tussen dijkpaal 268 en dijkpaal 304) in de gemeente Voorst. Het ontwikkelingsproces heeft geleid tot twee hoofdalternatieven: versterken met een (stalen) damwand van de huidige Bomendijk of versterken van de zomerkade en ophogen van de Marsstraat (Marsstraattracé).

Er is door het Waterschapsbestuur voor het betreffende dijktraject nog geen dijkverbeteringsplan vastgesteld en er is nog geen aanvraag tot goedkeuring ex artikel 33 van de Waterstaatswet 1900 van het dijkverbeteringsplan ingediend.

Per brief van 1 december 1994 is de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) door het (coördinerend) bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland, in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de volledigheid en juistheid van het MER (zie bijlage 1). Het MER heeft in de periode van 7 december 1994 tot 5 januari 1995 ter inzage gelegen (zie bijlage 2).

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie m.e.r, verder te noemen: de Commissie. Voor de samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 3 waarin tevens een overzicht wordt gegeven van de belangrijkste projectgegevens. Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie de via bevoegd gezag ontvangen schriftelijke inspraakreacties en adviezen in beschouwing genomen (zie bijlage 4).

In hoofdstuk 2 van dit advies wordt het hoofdoordeel over het MER gegeven. Hoofdstuk 3 bevat aanbevelingen voor de besluitvorming. Tenslotte wordt in hoofdstuk 4 een aantal leerpunten voor komende MER'en voor dijkverbeteringsplannen aangegeven.

- Voor de aanleg van een (stalen) damwand¹⁾ met de zogenaamde 'silent piler' moet een laag percentage bomen op de dijk worden gerooid dan wel eenmalig gesnoeid. Het gaat om het verlies van 50 bomen, waarvan 3 behoren tot laanbeplanting. De andere 47 bevinden zich op 3 locaties en behoren tot de spontane boomopslag. Dit aantal is gering ten opzichte van het totaal aantal bomen op de Bomendijk en zal het visueel aspect niet wezenlijk wijzigen.
- De tweedeling op de schaal van het landgoed houdt in dat naast ruimte voor behoud ook nadrukkelijk ruimte bestaat voor dynamiek. Bijvoorbeeld in de vorm van de ontwikkeling van rivierbegeleidende natuur in het gebied tussen Bomendijk en zomerkade.

2. Het landgoed als binnendijkse eenheid (het Marsstraat-alternatief).

- De essentie van het landgoed is de binnendijkse eenheid. De bijzondere harmonie tussen cultuur en natuur vraagt om terughoudendheid in toepassing van nieuwe technologie in landbouw en infrastructuur.
- Het tracé van de nieuwe dijk volgt in principe de buitengrenzen van het landgoed, maar doorsnijdt wel de landschappelijke eenheid van de uiterwaarde.
- De eeuwenoude ontstaansgeschiedenis van de Bomendijk als waterkerende banddijk met bomen en in eenheid met aan de voet liggende binnendijkse en buitendijkse doorbraakkolken wordt afgebroken (cultuurhistorie). De Bomendijk blijft bestaan als relict uit het verleden dat zijn waterkerende functie heeft verloren, maar blijft drager van het landschapsbeeld.
- Op de schaal van het landgoed ligt de nadruk op het behoud van de bestaande patroonkenmerken. De ruimte voor ontwikkeling van rivierbegeleidende natuur wordt ingeruild voor kansen voor intensiever grondgebruik.
- De bergende functie van de huidige uiterwaarden is niet meer beschikbaar tijdens perioden van hoogwater voor topafvlakking ter bescherming van benedenstrooms gebied.

Beide alternatieven kunnen tot een meest milieuvriendelijk alternatief worden uitgewerkt met aanvullende mitigerende (schadebeperkende) en compenserende maatregelen, zoals in het MER vermeld op pagina 115 en 116. Hierbij kan bij visie 1 met name worden gedacht aan het bezien van mogelijkheden om de rivierdynamiek in de uiterwaarde te laten toenemen. Bij visie 2 kan met name worden gedacht aan het herstel van heggen in de uiterwaarde.

¹ Uitvoering van een groutwand biedt geen milieuvoordelen.

doorwortelen van de nieuw aangebrachte grond zal tevens de erosiesterkte toemen.

3.3 Overstromen en verbreden zomerkade

Bij de keuze voor het nulplusalternatief vindt bij extreem hoge waterafvoeren overstroming van de zomerkade plaats. Het is dan nodig dat het water beheerst de uiterwaarde instroomt. De Commissie beveelt aan in het technisch ontwerp hiermee zonodig rekening te houden.

In het MER wordt gesteld, dat de kruin bij het Marsstraatalternatief verbreed zou moeten worden tot 6.50 meter in verband met de verkeersveiligheid. Omdat die breedte niet nodig is voor de functie van waterkering maar wel een aantasting van het landschap is, beveelt de Commissie aan deze keuze opnieuw op zijn noodzaak te toetsen.

3.4 Beheer

Het bieden van 100 % veiligheid door de damwand maakt een onderhoudpad overbodig. Niettemin adviseert de Commissie om voor het technisch ontwerp een "worst case" benadering te kiezen en daarvoor na te gaan welke mate van bereikbaarheid van de dijk in brede zin nodig is voor inspectie, beheer en herstel.

De damwand biedt de ruimte aan het bos op de Bomendijk om zich te ontwikkelen in de richting van natuurbos, inclusief het voorkomen van dode en omgevallen bomen. Hoewel dit nog enige tijd kan duren gezien de huidige leeftijd van de bomen, is het van belang om nu reeds een keuze te maken voor het na te streven bostype. Dit kan direct invloed hebben op inrichting en beheer. Zo wordt bij het omvormingsbeheer van cultuurbos naar natuurbos veelal een (klein) deel van de bomen omvergehaald om eerder de structuur van een natuurbos te bereiken. Bomensterfte als gevolg van de aanleg van de damwand zou als aanzet tot een dergelijke beheersvorm kunnen worden gebruikt.

De Commissie beveelt aan reeds in dit stadium (een opzet van) een beheerplan voor de verbeterde Bomendijk uit te werken, omdat dit het voordeel biedt dat de voorwaarden voor beheer en onderhoud, die voortkomen uit de dubbelfunctie van de Bomendijk (zowel waterkering als drager van natuur en landschap), duidelijk worden gemaakt.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het
milieu-effectrapport
Bomendijk (Gld.)

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 december 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten		517-70	
		provincie GELDERLAND	
		Bezoekadres Markt 11 Arnhem	Postadres Postbus 9090 6800 GX Arnhem
- De Commissie voor milieu-effectrapportage Postbus 2345 3500 GH UTRECHT		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>Commissie voor milieu-effectrapportage tel. nr. 45 569 pb/gld tel. nr. 45 569 pb/lege</p><p>5 DEC. 1994</p><p>1603-94</p><p>517-70.71.65 IX</p><p>opzts naar: Sf. S. p. o. z. b. d.</p></div>	
datum	1 december 1994	nummer	MW94.76056-6082025
onderwerp	- Verbetering westelijke IJsselbandijk, dijkvak Poll-'t Schol, traject Bomendijk (dp 268-304); projectnota/MER		
<p>Op 17 november 1994 hebben wij ontvangen de bij brief d.d. 16 november tevoren door het dagelijks bestuur van het waterschap Oost-Veluwe aan ons toegezonden projectnota/MER voor de verbetering van de westelijke IJsselbandijk, dijkvak Poll-'t Schol, traject Bomendijk (dp 268-304), in de gemeente Voorst.</p> <p>Deze projectnota/MER zal de basis vormen voor de vaststelling door het waterschapsbestuur van het uiteindelijke verbeteringsplan voor het onderhavige dijktraject en zal deel uitmaken van de te zijner tijd door het dagelijks bestuur bij ons in te dienen aanvraag tot goedkeuring ex artikel 33 van de Waterstaatswet 1900 van het vastgestelde dijkverbeteringsplan.</p> <p>Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 7.20, eerste lid van de Wet milieubeheer, doen wij u hierbij een exemplaar van de projectnota/MER toekomen. Meerdere exemplaren van de projectnota/MER zijn u reeds eerder door het dagelijks bestuur van het waterschap Oost-Veluwe toegezonden.</p> <p>De openbare kennisgeving, bedoeld in artikel 7.20, tweede lid van de wet, geschiedt op donderdag 1 december 1994. Een exemplaar van de bekendmaking, zoals deze onder m.e.r. wordt geplaatst in de Nederlandse Staatscourant, treft u hierbij aan.</p> <p>Wij verzoeken u - overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.26, eerste lid van de wet - uw advies over de projectnota/MER uit te brengen. Uw advies zien wij graag vóór donderdag 9 februari 1995 tegemoet.</p>			
Gedeputeerde Staten van Gelderland			
			
voorzitter		griffier	
bijlagen coll.-lij code: HT/9430849/2			
Inlichtingen bij dhr. F. van der Voort		doorkiesnr. 598861	
verzonden 02 DEC. 1994		Postbank girorekening 86 97 62 ABN-AMRO Arnhem, rek. nr. 53 50 26 463 ING 't-Gravenhage, rek. nr. 28 50 10 824	

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de terinzagelegging van de projectnota/MER Bomendijk in Staatscourant nr. 232 d.d. 1 december 1994

provincie
GELDERLAND

Wet milieu beheer

Ter voldoening aan het bepaalde in de Wet milieubeheer maken Gedeputeerde Staten van Gelderland bekend, dat het dagelijks bestuur van het waterschap Oost-Veluwe, te Twello, bij brief van 16 november 1994 (ingekomen 17 november d.a.v.) heeft ingezonden de projectnota/MER, die door het waterschap is gemaakt voor de verbetering van het gedeelte van de westelijke IJsselbandijk, tussen dijkpaal 268 en dijkpaal 304, traject Bomendijk, in de gemeente Voorst.

In het kader van de milieu-effectrapportage is het dagelijks bestuur van het waterschap Oost-Veluwe de initiatiefnemer en zijn Gedeputeerde Staten van Gelderland het bevoegd gezag.

De projectnota/MER vormt de basis voor het door het waterschapsbestuur vast te stellen dijkverbeteringsplan en maakt deel uit van de door dit bestuur te zijner tijd bij het college van Gedeputeerde Staten in te dienen aanvraag om goedkeuring ex artikel 33 van de Waterstaatswet 1900 van het vastgestelde verbeteringsplan.

Terinzagelegging

Vanaf 7 december 1994 tot 5 januari 1995 ligt een exemplaar van de projectnota/MER, alsmede een exemplaar van de overeenkomstig artikel 7.15 van de Wet Milieubeheer gegeven richtlijnen en van de ingevolge artikel 7.14 dier wet ingekomen adviezen en opmerkingen, voor een ieder ter inzage in:

a. het waterschapshuis van het waterschap Oost-Veluwe, H. W. Iordensweg 27, te Twello, op elke werkdag van 9.00 uur tot 12.00 uur en van 14.00 uur tot 16.00 uur;

b. het gemeentehuis van Voorst, H. W. Iordensweg 17, te Twello, op elke werkdag van 08.30 uur tot 12.15 uur;

c. het Dorpshuis De Pompe, Kerkstraat 25, te Wilp, op maandag tot en met vrijdag vanaf 18.00 uur;

d. het Huis der Provincie (gebouw Rijnstate, dienst Milieu en Water, kamer 8.10), Markt 9, te Arnhem, op elke werkdag van 9.00 uur tot 12.00 uur en van 14.00 uur tot 16.00 uur.

Vanaf 5 januari 1995 tot het tijdstip, waarop het besluit van Gedeputeerde Staten tot goedkeuring ex artikel 33 van de Waterstaatswet 1900 van het door het waterschapsbestuur vastge-

stelde dijkverbeteringsplan onherroepelijk is geworden, kan een ieder de terinzage liggende stukken kosteloos inzien op de hierboven onder a en d aangegeven plaatsen en tijdstippen.

Schriftelijke opmerkingen

Vanaf 7 december 1994 tot 5 januari 1994 kan een ieder schriftelijke opmerkingen over de projectnota/MER inbrengen. De opmerkingen kunnen slechts betrekking hebben op het, mede gelet op de overeenkomstig artikel 7.15 van de Wet milieubeheer gegeven richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport(MER), niet voldoen van het rapport aan de bij of krachtens de artikelen 7.10 en 7.11 van de wet gestelde regels dan wel op onjuistheden die het rapport bevat.

De opmerkingen dienen te worden ingezonden bij Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, onder vermelding van nummer MW94.76056. Degene, die opmerkingen inbrengt, kan verzoeken om zijn of haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Mondelinge opmerkingen/openbare zitting

Mondelinge opmerkingen over de projectnota/MER kunnen bij het bevoegd gezag worden ingebracht tijdens de openbare zitting, bedoeld in artikel 7.24, eerste lid, van de Wet milieubeheer. Deze zitting wordt gehouden op woensdag 14 december 1994 in het waterschapshuis van het waterschap Oost-Veluwe, H. W. Iordensweg 27, te Twello (gemeente Voorst). Het aanvangstijdstip van de zitting is 20.00 uur.

Nadere informatie

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot:
het waterschap Oost-Veluwe, de heer B. Grutters (telefoon 05712-72241);
de provincie Gelderland, dienst Milieu en Water, afdeling Water en Waterkering, de heer F. E. van der Voort (telefoon 085-598861).

Arnhem, 29 november 1994.

Gedeputeerde Staten van Gelderland,
Dr. J. C. Terlouw, voorzitter.
Drs. C. P. A. G. Crasborn, griffier.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap Oost-Veluwe te Twello

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland

Besluit: goedkeuring van het dijkverbeteringsplan ex artikel 33 van de Waterstaatswet 1900

Categorie Besluit m.e.r.: 12.1

Activiteit: verbetering van de westelijke IJsselbandijk, dijkvak Poll-'t Scholl (dp 268-304), traject Bomendijk, in de gemeente Voorst

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 24 juni 1993

richtlijnenadvies uitgebracht: 13 september 1993

richtlijnen vastgesteld: januari 1994

kennisgeving MER: 1 december 1994

toetsingsadvies uitgebracht: 7 februari 1995

Bijzonderheden: Dit project is begonnen als een vrijwillige m.e.r. met een proefkarakter. Volgens het nieuwe Besluit m.e.r. van september 1994 is het een m.e.r.-plichtig project geworden. In het MER spreekt de initiatiefnemer nog geen voorkeur uit voor een van de twee ontwikkelde alternatieven: het nulplusalternatief (de Bomendijk) en het buitendijks alternatief (het Marsstraattracé). Het toetsingsadvies richt zich vooral op het aangeven van de essentiële verschillen tussen beide alternatieven, dit om mogelijk een hulpmiddel aan te reiken om de uiteindelijke keuze te kunnen maken.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. W. Bleuten

dr. L.M. Fliervoet

ir. G. Flórián

dr.ir. J.P.Th. Kalkwijk

drs. A.P. de Klerk

ir. L. van Nieuwenhuijze (toetsingsfase)

dr.J.T. de Smidt (voorzitter toetsingsfase)

prof.dr.ir. D. de Zeeuw (voorzitter vooroverlegfase)

Secretaris van de werkgroep:

ir. R.I. Seijffers

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	941229	Mr. H.M. Sasse namens de eigenaresse van Landgoed De Poll	Arnhem	950106
2.	950102	Stichting Vrienden van de Bomendijk	Voorst	950106
3.	941220	ir. G.P. Bourguignon namens de Stichting Vrienden van de Bomendijk	Nieuwerkerk a/d IJssel	950106
4.	941228	H. Lammers / Gezamenlijke belanghebbenden	Voorst	950106
5.	950102	F.H. Pluimers en A.C.M. Klein Holkenborg	Wilp	950106
6.	950109	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Oost	Arnhem	950130
7.	941228	B.H. van Ginkel, mw. M.S. van Ginkel-Wittenberg en H.B.J.J. van Ginkel	Wilp	950130